

Hold med andre dyr: *Ch. Calyptratus* bør hverken holdes med andre kamæleoner eller andre dyrearter.

Adfærd: Bruger dagen på at termoregulere, jage og forsvare territoriet.

Giftighed: Ikke giftig.

Levealder: Hanner 3-6 år og hunner 2-3 år.

Sygdomstegn: En rask kamæleon vil sidde med åbne øjne og holde øje med, hvad der sker omkring den. Sidder den med indsunke eller lukkede øjne, er det højst sandsynligt stress, og/eller dehydrering. En mørk farve kan betyde forskellige ting, f.eks. stress eller for lave temperaturer i terrariet. Dyret skal have et fast greb til det den klatre på og må ikke have nogen brud på knogler eller rifter i huden. Se efter om der er uflåd fra dyrets kloak, hvis ja, så køb ikke dyret. Kamæleoner bør også hos dyrehandleren holdes separat.

Andet: Opdrættede dyr er at fortrække, da vildtfangne dyr er meget sarte.

Lovgivning:

CITES Bilag II.

RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 338/97 Bilag: B

Dansk Amfibiecenter

www.danskamfibiecenter.dk

Denne pasningsvejledning er for hold af krybdyr som hobbydyr. Disse øgler kan evt. holdes forsvarligt på andre måder end beskrevet i denne vejledning.

Ver. 1. 2010. Niels Pedersen.

Denne pasningsvejledning er lavet med støtte fra Dyrevelfærdspuljen.

Pasningsvejledning for Yemenkamæleon.

Foto: Niels Pedersen.

Videnskabeligt navn: *Chamaeleo calyptratus*

Dansk navn: Yemenkamæleon.

Udseende: *Ch. Calyptratus* er en forholdsvis stor kamæleonart, hvor hannerne kan blive 50-60 cm i total længde og hvor hunnerne er noget mindre. Den høje hjelm gør denne art nem at skelne fra andre arter. Farverne varierer en hel del indenfor samme område, så efter sigende er der ikke tale om egentlige lokalitetsvarianter, som det ses hos flere andre kamæleoner (f.eks. panterkamæleoner). Hele kroppen har forskellige runde skæl. Der er flere måder at skelne mellem hanner og hunner. Hannerne vil have en fortykket halerod, være ca. dobbelt så store, have kraftigere farver og højere hjelm. Desuden har hannerne lige fra klækningen hælsporer på bagbenene.

Udbredelse i naturen: Udbredelsesområdet er Saudi Arabien og Yemen. I naturen lever flere forskellige bestande i hver sit miljø eller habitat, som de har tilpasset sig. F.eks. et fugtigt, subtropisk bjergplateau (Nord Yemen og Saudi Arabien) eller et knastørt buskområde med spredte Akacietræer (Syd Yemen). Temperaturer og luftfugtighed varie-

rer alt efter hvor dyret lever.

Biologi: *Ch. calyptratus* lever solitært og er en noget aggressiv art i naturen. Efter at have tilbragt natten, sammenkrøllet, sovende for enden af en tynd gren og tørsten er blevet stillet af morgenduggen, bliver de første solstråler brugt til at finde hen til favorit "solbadestedet", hvor solens stråler bliver udnyttet til at opnå den foretrukne kropstemperatur. Når denne er nået, vil dagens jagt begynde. Hver dag er en evig kamp for at holde indtrængende væk fra territoriet. Denne art lægger 20-100 (dog oftest omkring 50) æg, som hunnen graver ned. De bedste og sundeste unger er klækket fra æg, der er udruget ved 24-26 °C med et lille fald på et par grader om natten. Udrugningen i fugtig vermiculite tager 6- 8 mdr.

Hold i terrarium: *Ch. calyptratus* er alm. kendt for at være den mest "begyndervenlige" kamæleon. Dette er ikke nødvendigvis forkert, men langsigtet succes afhænger i høj grad af, hvordan de bliver holdt i terrariet, da der jo er en forskel på overlevelse eller trivsel. Yemenkamæleonen trives godt, hvis de basale behov bliver dækket (vand, mad, temperatur, lys, ventilation, luftfugtighed, dagsrytme og visuel isolation). *Ch. calyptratus* lever solitært og er fra naturens side territorial og bør derfor også holdes separat. Terrariet bør placeres et sted hvor der er fred og ro. Et terrarium på ca. L60 x B80 x 80cm kan anvendes, men jo større desto bedre. Det mest hensigtsmæssige er at der på det koldeste sted i terrariet er omkring 22 – 25 °C afhængigt af årstiden, og på det varmeste ca. 40 °C (under varmelampen) Om natten er stuetemperatur fint (dyr fra Nord Yemen trives med mere natsenkning).

Et bundlag er ikke nødvendigt, men drægtige hunner skal have noget at grave deres æg ned i (minimum 20cm). Terrariet skal have rigeligt med klatregrene, som passer til dyrets fødder. *Ch. Calyptratus* er ikke en regnskovsart, men bør stadig have et godt beplantet terrarium, da det tilbyder skjul og "vanddråber" til kamæleonen.

Stuebirk, guldranke, *cissus*, og *Hibiscus* er alle gode planter til denne art.

Vandingen er vigtig og der er flere måder det kan gives på. Det kan enten gives med drypsystem, regnsystem, pipette eller manuelt med en

forstøver. Der er flere grunde til at give vand, bl.a. for at hæve luftfugtigheden, vanding af planterne og selvfølgelig at dække dyrets væskebehov. Luftfugtigheden skal ligge på 30-50 % om dagen og gerne lidt højere om natten. Ved overbrusning rammer luftfugtigheden ofte 70 %, men det er i orden, så længe den hurtigt falder tilbage til hvor den lå før.

Ch. calyptratus kræver en lavere fugtighed end regnskovsarter, men den har naturligvis stadig et ret stort væskebehov. Man skal altså passe på at dyret ikke bliver dehydreret. Nogle kamæleoner drikker af faldende dråber, mens andre drikker af blade. Kamæleoner kræver ofte ret lang tid inden deres drikke-refleks bliver stimuleret. Herefter skal der være tid til at de også får slukket tørsten. Det er vigtigt at kamæleonen for mulighed for at vaske sine øjne, så *Ch. calyptratus* kræver jævnligt 5-10 minutters "regn" ud over den daglige overbrusning.

Hos voksne bør der vandes 1-2 gange dagligt og somme tider med en dags pause. Ungdyr skal have vand noget oftere og unger bør få vand 3-4 gange dagligt. Vandfald er uhygiejniske og bør derfor ikke bruges.

Belysning er meget vigtigt for kamæleoner, da de bliver stimuleret af lyset.

I terrariet skal der være en varmeplads hvor dyret kan varme kroppen op. Her anbefales en spot-pære, da den koncentrerer varmen et sted og giver kamæleonen mulighed for at finde køligere områder. Anbring varmelampen uden for terrariet, lige over nettet. Anvend gerne pærer med et højt UV-B niveau. Udover varmespotten bør der anvende to lysrør f.eks. af T-5 typen. Varmemåtter nytter ikke, da varmen bør komme ovenfra og være "synlig" for kamæleonen.

Ventilation er ualmindelig vigtig. Hele terrariets top og noget af en side bør være af net, dels så al belysning kan lyse igennem nettet og dels af hensyn til ventilationen. Dagslængden bør være 14 timer om sommeren og 10 om vinteren.

Foder: Alle slags insekter spises, men bør ikke være større end kamæleonens hovedbredde. *Ch. calyptratus* kan en gang i mellem tilbydes en museunge. De kan spise at planterne i tilfælde af dehydrering - vær opmærksom på det. Fodret skal rystes i vitaminpulver.